

Afgørelser – Reg. nr.: 02736.01

Fredningen vedrører: Hellerup Strand

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 19-04-1963

Fredningsnævnet 10-10-1961

Kendelser

Deklarationer

OVERFREDNINGSNÆVNET>

IKKE FREDNING
INDHOLDSFORTEGNELSE

- kendelse af 19/4 1963 [ofn - 1520/61] om
fjernelse af hegn på strandbred.
Delvis stadfæstelse af
- kendelse af 10/10 1961 [nævn].

PRINCIPSAK - ALMEN ADGANG

157 GENTOFTE

1513 I NØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 19/4 1963)

~~Fredningen~~ omfatter (helt eller delvis) følgende
matrikelnumre:

16 bi, 16 bk Gentofte By, Hellerup

Gældende matrikulært kortbilag: $\frac{c}{e}$

Se også REG. NR.:

19/4-1963

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

År 1963, den 19. april afsagde Overfredningsnævnet på grund-
lag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

I sagen 1520/61 vedrørende fjernelse af nogle hegn opsat på den for
græsvækst blottede strandbred ved ejendommene matr. nr. 16**bi** og 16 **bk**
Gentofte by, Hellerup sogn.

Fredningsnævnet for Københavns amtsrådskreds har den 10. oktober
1961 afsagt sålydende kendelse:

"Nævnet må skønne, at det pågældende stykke strandbred falder
ind under de i naturfredningslovens § 23 stk. 1 omhandlede for græs-
vækst blottede strandbredder, som efter loven er åbne for almenhedens
færdsel til fods. De på stedet anbragte hegn findes imidlertid at være
fuldstændig til hinder for udnyttelse af denne færdselsret.

Nævnet skønner derhos ikke, at der foreligger sådanne særlige
grunde, som i m.a. § 23 stk. 3 giver adgang til at udelukke almenhedens
færdsel på stedet.

Nævnet finder herefter, at de pågældende hegn vil være at fjerne.

Fristen findes at kunne sættes til 3 måneder fra denne kendelses
forkyndelse.

Herefter

e r a g t e s :

Det pålægges ejeren af ejendommen matr. nr. 16 bi, Gentofte by, Hellerup sogn, Lemchesvej 27, konsul Westergaard, at fjerne de 2 hegn, der er anbragt på strandbredden ud for hans ejendom i det nordlige og sydlige skel, hvorhos det pålægges ejeren af ejendommen matr. nr. 16 bk, Lemchesvej 28, godsejer Pille, at fjerne det på strandbredden ud for hans ejendoms nordlige skel anbragte hegn, inden 3 måneder fra denne kendelses lovlige forkyndelse. "

Kendelsen er indanket for Overfredningsnævnet af ejeren af matr. nr. 16bi, fru K. Westergaard og ejeren af matr. nr. 16 bk, godsejer H.E. Pille.

Overfredningsnævnet har den 23. oktober 1962 besigtiget stedet og forhandlet med de ankende og disses advokat samt med repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforening, Naturfredningsrådet og Gentofte kommune.

For Overfredningsnævnet drejer sagen sig for fru K. Westergaards ejendom, matr. nr. 16 bi kun om det sydlige hegn. Hegnet mellem denne ejendom og naboejendommen mod nord er opsat af naboejeren, der ikke er inddraget under denne sag.

De ankende har principalt påstået, at der på deres ejendomme ikke findes strandbred, og at ejendommene følgelig ikke omfattes af almenhedens færdsel i henhold til naturfredningslovens § 23, stk. 1. For såvidt angår matr. nr. 16bk er særlig gjort gældende, at færdselsretten er udelukket, allerede fordi der ikke, som ved matr. nr. 16bi, findes sandstrand, men kun et 2 à 3 m bredt stenglacis. Iøvrigt er til støtte for påstanden henvist til strandens karakter: dens ringe udstrækning,

ens beliggenhed i et decideret bykvarter, de dårlige adgangsforhold for almenheden samt det forhold, at stranden til tider er overskyttet og belagt med tang. Subsidiært har de ankende påstået, at der foreligger særlige grunde til i henhold til naturfredningslovens § 23, stk. 3 at give ejerne enerådighed over strandbredden. Til støtte for denne påstand har man anført, at almenheden ikke har nogen væsentlig, legitim interesse i færdselsret over de ankendes ejendomme, og at på den anden side de grundejernes og offentlige interesser taler for at udelukke færdselsret. På grund af naturforholdene er det ikke muligt at færdes langs stranden ud for hele Hellerup; en evt. almen færdsel vil kun kunne ske på relativt korte strækninger, i dette tilfælde en ret smal strandbred fra Lemchesvej nordpå til A.N. Hansens Allé, evt. til Hambros Alle. Færdsel ad en sådan kort, ret smal strand har efter de ankendes opfattelse kun i ringe grad almenhedens interesse og ligger ikke indenfor formålet med naturfredningslovens § 23, stk. 1. Hertil kommer, at adgangen til stranden på grund af brystværnet for enden af Lemchesvej er besværlig. For at tillade afspærringen taler ejernes interesse i at opretholde den fred, de hidtil i mange år har haft. En åbning for almen færdsel vil erfaringsmæssigt føre ikke blot til gående færdsel ad stranden, men til ophold og - uanset politivedtægts forbud derimod - til badning og deraf følgende meget betydelig gêne for ejerne. Også offentligretlige hensyn taler for en afspærring af stranden. Den politimæssige opgave at hindre ophold og badning er meget vanskelig og tyngende, og færdsel ved overløbsværket ud for Lemchesvej indeholder dels en fare for eventuelle passerende, dels en fare for beskadigelse af installationen som følge af færdselsretten eller dog det ophold, som erfaringsmæssigt følger af færdselsretten.

Repræsentanten for Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening har først og fremmest gjort gældende, at en åbning af den omstridte strandstrækning må være en følge af nogle principielle afgørelser truffet af domstolene og Overfredningsnævnet. Man har henvist til, at højesteret i to domme af 3/6 1946 med hjemmel i statens højhedsret over søterritoriet har pålagt de nuværende ejeres forgængere at fjerne nogle hegn, at Østre Landsret ved dom af 13. december 1940 har statueret, at strand tilskyllet ud for haver anlagt før 1916 omfattes af naturfredningslovens § 23, stk. 1, samt at Overfredningsnævnet i to sager vedrørende strandstrækninger ved Øresund, hvoraf den ene ligger få hundrede meter syd for den her omhandlede strand, har undladt at bruge dispensationshjemlen i § 23, stk. 3.

Heroverfor har de ankende anført, at de påberåbte højesteretsdomme kun angår statens højhedsret, ikke fortolkningen af naturfredningslovens § 23, stk. 1, at det i denne sag behandlede strandareal på væsentlige punkter adskiller sig fra de tidligere af Østre Landsret og Overfredningsnævnet behandlede, at Overfredningsnævnskendelser, der i afslutning må tillægges ringe præjudicatvirkning, i al fald ikke kan være bindende for udøvelsen af skønnet ved dispensation i henhold til naturfredningslovens § 23, stk. 3.

Repræsentanten for Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening har iøvrigt gjort gældende, at det afgørende for, om en for græsvekst blottet strandbred er omfattet af naturfredningslovens § 23, stk. 1, udelukkende er, om stranden er fysisk passabel. Bestemmelsen omfatter således også andet end sandstrande, og strandens beliggenhed og bredde, adgangsforholdene, og om stranden til tider overskylles eller er tangfyldt, er uden betydning. Naturfredningsrådet og Danmarks Natur-

fredningsforening har frarådet dispensation i henhold til § 23, stk. 3 først og fremmest under henvisning til, at storbyens befolkning har et væsentligt rekreativt behov for at kunne færdes på strande også i byen. Man har i denne forbindelse oplyst, at Naturfredningsrådet og Danmarks Naturfredningsforening vil søge fjernet også andre spærringer langs Øresund end de i denne sag omtalte, Imod at give dispensation har man desuden anført, at den strandstrækning, hvori de to ejendomme indgår, har en ikke helt ringe udstrækning og især har interesse, fordi den er tilgængelig fra flere offentlige veje; støttemuren for enden af Lemchesvej udgør efter Naturfredningsrådets og Danmarks Naturfredningsforenings opfattelse ikke nogen væsentlig hindring for at komme ned på stranden. Efter Naturfredningsrådets og Danmarks Naturfredningsforenings mening kan der heroverfor ikke lægges vægt på grundejernes private interesser, dels fordi dette ville medføre en udhulning af hovedreglen i naturfredningslovens § 23, stk. 1, dels fordi ejernes interesser kan varetages tilstrækkeligt ved hegning mellem haverne og stranden.

For Overfredningsnævnet er fremlagt en skrivelse af 20. januar 1962 fra Gentofte kommunalbestyrelse stilet til de ankendes advokat. Heri udtaler kommunalbestyrelsen den formening, at det ikke vil være i overensstemmelse med naturfredningslovens formål at give offentligheden adgang til mindre, tilfældigt opståede strandstykker, hvorfra den offentlige færdsel til fods langs kysten ikke kan finde sted. Til disse strækninger henregner kommunen den i denne sag omhandlede kyststrækning. Under mødet for Overfredningsnævnet tilføjede kommunens repræsentant, at en åbning kunne befrygtes at føre til misbrug af færdselsretten.

De ankendes advokat har endvidere for Overfredningsnævnet fremlagt en af landinspektørfirmaet M. Holst og H. Glahn udarbejdet redegørelse for kystliniens beskaffenhed langs Øresund fra Onsgaardsvej til Charlottenlund Fort. Ifølge denne redegørelse findes der på denne strækning 5 adskilte sandstrækninger. Den første, der strækker

sig fra Onsgaardsvej til Lille Strandvej, er ca 180 m lang og fra ca 11 til ca 27 m bred. Denne strandstrækning er åben for færdsel til fods som følge af en af Overfredningsnævnet afsagt kendelse af 6. august 1949 vedrørende fjernelse af hegnene på de 2 sydligste ejendomme. Den anden strækning - den i denne sag omhandlede - begynder omkring Lemchesvej og strækker sig indtil lidt nord for Hambros allé og er således ialt ca 260 m lang. Indtil noget syd for A.N.Hansens allé, altså på den strækning af ca. 90 m, er stranden ca 7 m bred, derefter ca 4 m. Den tredje strækning begynder noget syd for Høyrups allé og strækker sig indtil Annasvej. Den er ca 170 m lang og fra ca 7 til ca 17 m bred. Den fjerde sandstrand begynder ved Sigridsvej og strækker sig ca 120 m mod nord. Den er fra ca 2 til ca 16 m bred. Det femte stykke findes udfør ejendommene matr.nr. 32d og 32c, Gentofte by, Maglegård sogn, og er ca 85 m langt og indtil ca 11 m bredt.

Ved Overfredningsnævnets besigtigelse den 23. oktober 1962 konstateredes, at Lemchesvej afsluttes af et muret brystværn parallelt med kysten. Der findes ingen trappe eller lignende indretning, som kan lette overgangen over brystværnet; forcering af brystværnet kræver dog ingen større fysisk anstregelse. Udfør matr.nr. 16bk konstateredes mod nord, nærmest Lemchesvej et ret smalt stykke strandbred, medens kysten udenfor bolværket iøvrigt bestod af store sten. Udfør matr.nr. 16bi fandtes en ca 7 m bred strandbred, der fortsatte mod nord forbi nabo-ejendommen.

De ankende har under henvisning til naturfredningslovens

§ 27 gjort gældende, at den endelige afgørelse af, hvorvidt der på ejendommen findes en strandbred i naturfredningslovens forstand henhører under domstolene, men har erklæret sig indforstået med, at Overfredningsnævnet træffer afgørelse om spørgsmålet. Efter Overfredningsnævnets opfattelse er naturfredningslovens § 27 ikke til hinder for, at fredningsnævn og Overfredningsnævn selv træffer afgørelse af fortolkningsspørgsmål, der opstår ved ændelse af naturfredningslovgivningens regler.

Overfredningsnævnet kan tiltræde, at højesteretsdommene d. 3. juni 1946 vedrørende de her omtalte strandstrækninger ikke er bindende for fredningsmyndighedernes afgørelse i henhold til naturfredningslovens § 23.

Et flertal blandt Overfredningsnævnets medlemmer udtaler iøvrigt følgende:

Efter naturfredningslovens § 23, stk. 1 er alle for græsvæst blottede strandbredder åbne for almenheden for færdsel til fods, medmindre det godtgøres, at de før den 1. januar 1916 var inddraget under havearealer eller en erhvervsvirksomhed. De i sagen omhandlede strand-

arealer, der mod nord fortsættes af andre, lignende arealer på en strækning af ca. 260 m, må efter Overfredningsnævnets flertals opfattelse anses som et stykke af en strandbred, der omfattes af den ved loven hjemlede færdselsret. De sammenhængende strandarealer er ikke så små, at færdsel ikke praktisk kan udøves, og den omstændighed, at en færdsel på den omhandlede strækning bl.a. på grund af befolkningstætheden kan forventes eventuelt at ville blive særlig intensiv eller at give anledning til misbrug ved badning fra stranden eller ophold på denne, må være uden betydning for afgørelsen af, om der kan anses at foreligge strandbred. Ej heller findes det at være af betydning, at strandarealerne er dannet ved tilskylning til ejendomme, der antagelig tidligere har haft haveareal helt ned til kystlinien, jfr. herved Østre Landsrets dom af 13. december 1940.

Derimod finder flertallet ikke, at stenglaciset ud for matr. nr. 16 bk, der efter de foreliggende oplysninger må forudsættes ikke at være opført på en hidtil passabel strand i strid med naturfredningslovens § 23, stk. 5, er omfattet af færdselsretten.

Med hensyn til spørgsmålet om at udelukke eller begrænse almenhedens færdsel på strandbredden i medfør af lovens § 23, stk. 3, finder flertallet, at der må foreligge meget tungtvejende og særegne grunde for at afskære almenhedens færdsel langs en strandbred, der som den foreliggende har en ikke helt ringe udstrækning, og som er tilgængelig fra offentlige veje. Sådanne grunde foreligger efter flertallets opfattelse ikke i denne sag, hvorved bemærkes, at den anførte lovbestemmelse efter sin affattelse må antages navnlig at skulle tilgodese hensyn til vedkommende ejendoms særlige beskaffenhed eller anvendelse.

Et medlem, der ikke kan tiltræde foranstående, udtaler følgende:

Til supplerung af landinspektørernes foran gengivne erklæring vedrørende kyststrækningen fra Hellerup Havn (Onsgaardsvej) til Charlottenlund Fort anføres, at der langs hele strækningen fra gammel tid ligger villaer med haver mod kysten, og at de stedvis forekommende, tildels tangfyldte strandarealer, formentlig dannet ved tilskylning, må antages overalt at tilhøre grundejerne. Sammenfattende viser billedet af kysten en række fra hinanden adskilte små strandarealer af vekslende bredde, sine steder kun 1 ÷ 2 meter, der - bortset fra den sydligste strækning ved Hellerup Havn - kun er tilgængelige ved klatring over de stensætninger, der afslutter villavejene, hvorfra haves udsigt over sundet.

Det bestrides ikke, at der på dele af denne kyst forekommer små arealer, der kan betegnes som strand, men det i sig selv findes ikke afgørende for det i sagen rejste spørgsmål om adgangsret for almenheden til disse arealer. Naturfredningsloven hjemler nemlig ikke offentlig adgang til ophold på grundejernes strandarealer. Almenhedens ret er begrænset til færdsel til fods ad de blottede strandbredder, i lovmotiverne betegnet som "de åbne strandbredder". Denne begrænsning skyldes hensynet til de private grundejere, der, jfr. lovens § 23, stk. 4, kan forbyde almenheden adgang til ophold på og badning fra deres strand. Navnlig for de grundejere, der ved København har erhvervet villaejendom med et, måske først senere tilskyldt, lille stykke strand, er det af betydning for opretholdelsen af ro og orden på deres grund, at der ydes dem beskyttelse imod, at andres adgang til stranden rækker ud over den lovhjemlede passageret.

Det synes herefter at måtte være ret klart, at ikke ethvert nok så lille sandareal, uafhængigt af dets beliggenhed ved kysten og adgangs-

Forholdene dertil, kan være åbent for almenheden efter naturfredningsloven. Den hjemlede færdselsret ville ellers blive omskabt til en uhjemlet opholdsret, der ville forvolde den gæne for grundejerne, som det har været lovens tanke at beskytte dem imod. Derfor må en bedømmelse af sagen foretages under hensyntagen til sandarealernes udstrækning navnlig i længde, ligesom det bagved liggende terrains karakter som bymæssigt eller landligt og i forbindelse hermed befolkningstætheden må tages i betragtning. Under rigsdagsforhandlingerne i 1937 forud for naturfredningsloven af 7. maj 1937, hvis § 23, stk. 1, svarer til den nævnte lovbestemmelse, ses der da også at være faldet udtalelser, der viser, at man gik ud fra, at der ved kysten ud for København intet var at stille op som følge af en udvikling, der ikke i tide var bremsset. Således udtaler en af ordførerne (Kyed): "Der er et område, hvor ingen bestemmelser, ligegyldigt af hvad art de bliver, kan skaffe, hvad der tiltrænges: Jeg tænker på Københavns nærhed" (F.T.1936/37 sp. 2706). En anden ordfører (Ulrichsen), der også beklager det skete, tilføjer, at den nye lovregel vil sætte bom for "yderligere" indtagning af strandarealer til privat brug (sp.2716). Der kan i denne forbindelse være grund til at fremhæve, at fredningsmyndighederne i de forløbne 26 år inngensinde har taget initiativet til på fredningslovens grund at søge dette stykke af kysten åbnet uanset den dem ved loven hjemlede påtaleret. En passageret kan, som forholdene er, i virkeligheden kun udøves ved anlæggelsen af en strandsti. Den foran omtalte Østre Landsrets dom af 13. december 1940, der havde hensyn til en henved $\frac{1}{2}$ km lang, sammenhængende sandstrækning ved et gammelt fiskerleje på Nordsjællands østkyst, findes derfor at være uden betydning for nærværende sag.

Det er mindretallets opfattelse, at rigtigheden af det anførte findes afgørende bestyrket ved erfaringer, indhøstet efter den tildels ved forlig med grundejerne i 1949 afsagte Overfredningsnævnskendelse vedrørende det lille sandareal udfor Onsgaardsvej, det sydligste af de foran beskrevne sandstrækninger. Efter at nævnet havde pålagt ejerne at fjerne nogle hegn på stranden, søgtes der forgæves om genoptagelse af sagen, fordi der, som det siges i en klage til kommunalbestyrelsen, på arealet "var fuldt af mennesker, der med stor frimodighed klædte sig af, tog sol- og vandbad og lavede den dertil hørende støj med råb og sang." Derefter begæredes der kendelse for, at der mod erstatning blev givet ret til ophold og badning, hvilket også blev afslået. Et af politiet på stedet opsat skilt med forbud mod ophold og badning er ikke blevet respekteret, og politiet har nu opgivet at skride effektivt ind. En Klage til justitsministeriet med anmodning om yderligere polititilsyn har ikke hjulpet. Grundejerne er derved blevet prisgivet en tilstand, som de efter loven ikke har pligt til at tåle. Kommunen, der dengang havde støttet kravet om fjernelse af hegnene, har da også i denne sag været et stilling til spørgsmålet.

Sagen er af Naturfredningsrådet anlagt som en principiel sag, i denne omgang alene omfattende kysten foran de to villæjendomme på Lemchesvej. Som forholdene på stedet er, ligger der fra et rekreativt synspunkt ikke nogen realitet bag rådets påstand, idet personer, når de kun må gå langs stranden, hvilket her vil sige at vandre frem og tilbage ad en 260 meter lang, smal strækning ud for villahaver ved Hellerup, hvortil man kommer ved at klatre, må antages i højere grad at indfinde sig på stedet af nyfikenhed end for at nyde den natur ved stranden, som naturfredningsloven har villet sikre almenheden adgang til.

Idet Naturfredningsrådets påstand om fjernelse af hegnene således findes uhjemlet, stemmer dette medlem for at følge de ankendes principale påstand. .

Der vil være at afsige kendelse efter stemmeflertallet.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for Københavns amtsrådsreds den 10. oktober 1961 afsagte kendelse vedrørende fjernelse af 3 hegn på den for græsvækst blottede strandbred ud for ejendommene matr. nr. 16 bi og 16 bk Gentofte by, Hellerup sogn stadfæstes, dog således at kendelsen med hensyn til matr. nr. 16 bi alene angår det sydlige af hegnene, og at fristen for fjernelse af hegnene sættes til 14 dage fra denne kendelses forkyndelse.

Udskriftens rigtighed
bekræftes:

Kaas Petersen

Kaas-Petersen

FREDNINGSNÆVNET >

Kendelse afsagt af fredningsnævnet for Københavns
amtsrådsreds den 10/10 1961

er

FULDT UD CITERET I OFN K AF 19/4 1963